

Straże Ogniowe w gminie Rejowiec

Dwie następne straże pożarne po rejowieckiej zostały powołane w sąsiadujących ze sobą miejscowościach: Aleksandrii i Niedziałowicach. Pierwsza w 1926r a druga w 1928r, które często występowały w różnych sprawozdaniach zastępczo, jako jedna. Raz Niedziałowice a innym razem Aleksandria Niedziałowska.

OSP w Aleksandrii Niedziałowskiej

Straż powstała w 1925 roku z inicjatywy Piotra Książka. Funkcję prezesa Straży powierzono Józefowi Król a naczelnikiem został Mikulski. W latach 1926 – 1928 wybudowano szopę drewnianą na sprzęt pożarniczy. Natomiast w oficjalnym Sprawozdaniu Oddziału Powiatowego Związku Straży Pożarnych R.P. w Chełmie, za lata 1926 – 1936. Chełm Lubelski – Maj 1936 roku. Czytamy:

(...)„Zorganizowana w roku 1935. Założycielami byli druhowie: Prezes Józef Król, naczelnik Piotr Książek i Jan Parczyński. Dotychczas straż nie otrzymała żadnych zasiłków. Narzędzi własnych straż posiada: 6 toporów, 6 bosaków nabyte z własnych funduszków uzyskanych z imprez. Sikawkę straż wypożyczyła z O.S.P w Rejowcu. Członkowie czynni umundurowali się własnym kosztem. Straż liczy 22 członków czynnych wyszkolonych w st. I-szym przez naczelnika straży, który ukończył w roku kurs 1-go i II-go stopnia. Straż rozwija się pomyślnie dzięki energii naczelnika dha Książka”

Na podstawie wykazu sporządzonego przez Gemeindeamt Rejowiec Kreis Cholm wynika, że w czasie okupacji niemieckiej według stanu na dzień 21 marca 1942 roku czynnymi członkami Ochotniczej straży Pożarnej w Aleksandrii Niedziałowskiej byli: **Jan Parczyński, Antoni Parczyński, Józef Mróz, Piotr Nowicki, Czesław Przychodaj, Stanisław Kozak, Leon Mikulski, Jan Krawczyk, Władysław Szuryga, Jan Wyrostek, Kazimierz Mróz.** Wykaz powyższy potwierdzili: Der Burgermeister – Danił Kowpanenko i gminny naczelnik straży Aleksander Kość.

Po zakończeniu II wojny światowej mimo olbrzymich trudności lokalowo – sprzętowych strażacy podjęli swoją działalność. Własnymi siłami w roku 1972 wybudowano i oddano do użytku okazałą remizę murowaną. Stagnacja czynnej działalności w okresie ogłoszenia stanu wojennego. Bez jakiegokolwiek zgody Zarządu OSP w Aleksandrii Niedziałowskiej strażnicę przejęto na inną działalność. Ulokowano w niej Zarząd Spółdzielni Produkcyjnej i sklep GS pod zarządem Samopomocy Chłopskiej z Rejowca. Bogata historia tej straży dobiegała końca.

OSP w Niedziałowicach

W trzy lata później t.j w 1928 roku powołano straż w Niedziałowicach gdzie prezesem został Jan Baranowski a naczelnikiem Jan Czerniej. Wybudowano drewnianą remizę strażacką oraz zbiornik wody w jej pobliżu.

OSP w Niedziałowicach. Rok 1931. Fotografię udostępnił Henryk Lasocki.

Z czasów okupacji niemieckiej zachował się wykaz czynnych członków Ochotniczej Straży Pożarnej w Niedziałowicach, gminy Rejowiec. Według stanu na dzień 21 marca 1942 roku strażakami byli: **Jan Czerniej, Michał Namiński, Stanisław Holuk, Stanisław Nawrocki, Józef Kruczyński, Antoni Kruczyński, Antoni Wojtowicz, Józef Chmielewski, Michał Długan, Michał Popik, Ignacy Długan, Stefan Długan, Bolesław Przychocki, Włodzimierz Szarun, Antoni Goździuk, Michał Fejlik, Tadeusz Popik, Aleksander Niedzielski, Włodzimierz Sień, Kazimierz Czaus, Włodzimierz Szarun, Jan Chotaj, Włodzimierz Namiński, Włodzimierz Popik.**

Stan faktyczny potwierdzili: Der Burgermeister – Daniło Kowpanenko i gminny naczelnik straży Aleksander Kość.

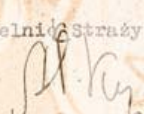
Gemeindeamt Rejowiec
Kreis Chólm

W y k a z
czynnych członków Ochotniczej Straży Pożarnej
w Niedziałowicach, gminy Rejowiec.

ODPIS

L.p.	Nazwisko i imię	Miejsce zamieszkania	Data urodzenia	U w a g i
1	Czerniej J a n	w.Niedziałowice	27.II.1904	
2	Namiński Michał	"	20.XII.1907	
3	Holuk Stanisław	"	26.IX.1912	
4	Nawrocki Stanisław	"	15.VII.1906	
5	Kruczyński Józef	"	13.VII.1906	
6	Kruczyński Antoni	"	17.III.1913	
7	Wojtowicz Antoni	"	4.VII. 1917	
8	Chmielewski Józef	"	30.III.1907	
9	Diłgan Michał	"	15.IX. 1903	
10	Popik Michał	"	30.IX. 1910	
11	Dołgan Ignacy	"	28.I. 1906	
12	Dołgan Stefan	"	20.VII.1908	
13	Przychocki Bolesław	"	1.IX.1919	
14	Szarun Włodzimierz	"	19.IX.1918	
15	Goździuk Antoni	"	17.IX.1913	
16	Fejlik Michał	"	18.X. 1912	
17	Popik Tadeusz	"	2.I. 1922	
18	Niedziałowski Aleksander	"	10.VIII.1901	
19	Sień Włodzimierz	"	21.X. 1920	
20	Parczyński Jan	Aleksandria-Nie-	25.XII.1888	
21	Parczyński Antoni	działowska	25.V. 1911	
22	Mróz Józef	"	13.II.1906	
23	Nowicki Piotr	"	23.III.1894	
24	Przychocej Czesław	"	8.III.1913	
25	Kozak Stanisław	"	6.V. 1901	
26	Mikulski Leon	"	10.II.1912	
27	Krawczyk Jan	"	29.IX.1900	
28	Szuruga Włodysław	"	2.II.1906	
29	Wyrostek J a n	"	12.V. 1910	
30	Mróz Kazimierz	"	10.II.1919	
31	Czajka Kazimierz	w.Niedziałowice	19.III.1915	
32	Szarun Włodzimierz	"	27.XI.1914	
33	Chołaj J a n	"	16.I. 1923	
34	Namiński Włodzimierz	"	14.IX.1923	
35	Popik Włodzimierz	"	1.III.1921	

Rejowiec, dnia 21 marca 1942 r.

Naczelnik Straży:

Der Bürgermeister:
D. Kowalewko.

Copyright (c) 2009 Zdzisław Kalinowski

Zachowany odpis z oryginału w zbiorach autora.

Z powyższego wykazu wynika, że w Aleksandrii Niedziałowskiej było 11 strażaków a w Niedziałowicach 24.

Po zakończeniu działań wojennych straż wznowiła swoją działalność. Rozwijała się bardzo dynamicznie. Poza statutową powność brała czynny udział w życiu społecznym tak swojej miejscowości jak i gminy. W 1947 roku w granicach gminy Rejowiec były Ochotnicze Straże Pożarne: **Rejowiec, Cukrownia „Rejowiec”, Aleksandria Niedziałowska, Niedziałowice i Cementownia „Firley”**.

Obchody 1-Maja 1947 roku. W rynku Rejowca w środku pierwszego szeregu OSP z Niedziałowic. Fotografię udostępnił Henryk Lasocki.

Członkowie OSP Niedziałowice. Rok 1947. Fotografię udostępnił Henryk Lasocki.

W sprawozdaniu Zarządu Gminy Rejowiec z dnia 3 maja 1948 roku do Starostwa Powiatowego w Chełmie podano, że w czasie (...) „obchodów Świeta Pracy 1-Maja 1948 roku wzięła udział Straż Pożarna Ochotnicza z Niedziałowic i Aleksandrii Niedziałowskiej – 36 ludzi”.

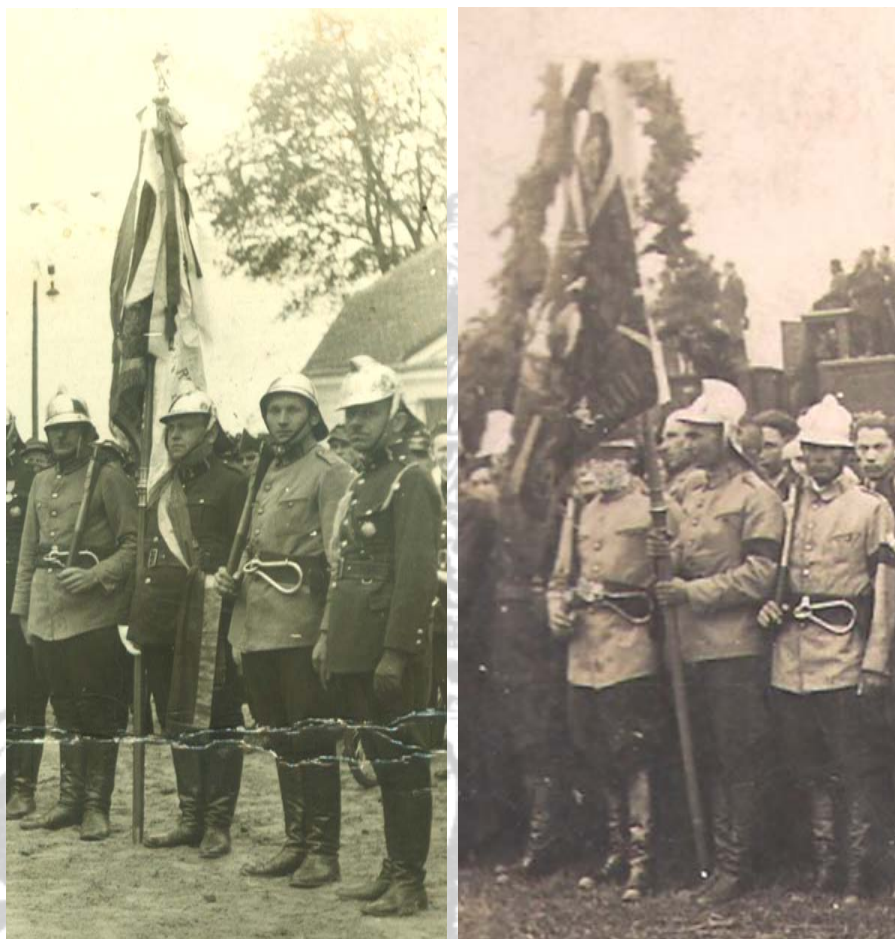
Początkiem końca rozkwitu ochotniczej działalności strażaków podobnie jak w Aleksandrii Niedziałowskiej było wprowadzenie przez komunistów stanu wojennego na całym terytorium kraju . Straż w Niedziałowicach praktycznie zakończyła swoją działalność.

OSP w Cementowni „FIRLEY”

Czwartą strażą Ogniwą utworzoną w granicach Gminy Rejowiec była OSP w Cementowni „Firley”. Zorganizowano ją z pracowników fabrycznych w roku 1929 przez ówczesnego dyrektora cementowni **Henryka Riidigera**. Oprócz niego do utrzymania straży i jej wyszkolenia przyczynili się druhowie: **Aleksander Ślimak, Stanisław Lewecki i J. Polak**. Siedzibą straży była remiza murowana w budynku fabrycznym bez specjalnej świetlicy. Strażacy mogli ćwiczyć na wspinalni 2 piętrowej. Od 1930 roku szczylicili się posiadaniem sztandaru oraz orkiestry.

Dzięki sprzyjającym warunkom straż rozwijała się pomyślnie do chwili czasowego unieruchomienia fabryki. Kryzys gospodarczy w latach 1931-1934 na tyle pogorszył sytuację zakładu i załogi, powodując ograniczenie produkcji cementu, częste przestoje i związane z tym zwolnienia, co z kolei spowodowało wzrost bezrobocia. Robotnicy musieli szukać pracy po za fabryką. Rozpraszają się członkowie straży. Poprawę przynosi druga połowa 1934 roku. Cementownia powoli wznawiała działalność. Z chwilą pełnej produkcji uruchomionej fabryki t.j od roku 1935 wznawia swą działalność i Zakładowa Ochotnicza Straż Ogniowa.

Sztandar OSP Cementowni „Firley”.

*Poczty sztandarowe:
14.05.1933r. 24.09.1933r.*

Zawiła a zarazem barwna historia tego sztandaru została po części opisana w dwutygodniku pracowników kombinatu cementowego „Cement Chełm” Nr 15 (182) z dn. 7 grudnia 1983 roku. W artykule zatytułowanym „Powrót sztandarów” autorstwa Tadeusza Żołędzińskiego, który zamieścił wywiad z Antonim Siądeckim o przypadkowym odnalezieniu i przechowywaniu przez całą okupację niemiecką sztandarów dwóch straży pożarnych z Rejowca i Cementowni „ Firley”¹. Fragmenty z tej relacji:

(...) „ Niestety - stacją docelową okazał się pod berliński dworzec przeładunkowy. Tam też zostaliśmy zatrudnieni przy przeładunkach skrzyń ze zrabowanymi dobrami z Polski. Praca była ciężka, wciąż nadchodziły nowe transporty, byliśmy niedożywieni, otrzymywaliśmy posiłek raz dziennie (cieniutka zupa). Któregoś dnia w niezbyt szczelnej skrzyni zauważyłem chorągwie. Pomyślałem, że to na pewno kościelne. Wyjąłem je i schowałem pod płaszczem. Dopiero wieczorem w baraku obejrzałem je dokładnie i okazało się, że są to dwa sztandary; jeden straży pożarnej przy cementowni „Firlej” w Rejowcu, a drugi - Osady Rejowiec”.

(...) „I tak w lutym 1940 roku znalazłem się w Chełmie wraz ze sztandarami. Ile ja przeżyłem strachu podczas tej podróży – to tylko Bóg wie. Sztandary ukryłem u siebie w domu i tu przeleżały aż do listopada 1945 roku”.

(...) „W listopadzie też oba sztandary przekazałem prawowitym właścicielom”.

¹ Sztandar Straży Pożarnej cementowni „Firlej” w Rejowcu ufundował ówczesny dyrektor Henryk Rudiger w roku 1930.

Poczty sztandarowe: OSP Rejowiec i Cementowni „Firley”. Prowadzi Jerzy Gruczyński. 1-Maj 1947r.

W sprawozdaniu Zarządu Gminy Rejowiec z dnia 3 maja 1948 roku do Starostwa Powiatowego w Chełmie podano, że w czasie (...) „obchodów Świeta Pracy 1-Maja 1948 roku wzięła udział Straż Ogniowa z Cementowni „Firley” ze sztandarem – 30 ludzi”.

Sztandar straży przy Cementowni „Firley” po krótkim pobycie w macierzystej jednostce po paru latach w wyniku modernizacji i reorganizacji przemysłu cementowego w pow. chełmskim na tzw. „Kombinat Chełm” straż uległa rozwiązaniu a sztandar został przekazany do Izby Tradycji i Perspektyw Kombinatoru Cementowego „Chełm”, i tam był przechowywany.

W wyniku Ustawy z dnia 25 września 1954 r. Dz.U. 1954 nr 43 poz. 191 o reformie podziału administracyjnego wsi i powołaniu gromadzkich rad narodowych Morawinek i Stajne zostały odłączone od Rejowca, z których w późniejszych latach utworzono Rejowiec Fabryczny.

Typowy i dostępny sprzęt, jakim mogli dysponować strażacy ochotnicy okresu 20-lecia międzywojennego: sikawki motorowe przenośne, sikawki ręczne przenośne, hydronetki, hydropuły, trójniki, beczkowozy żelazne 4 kołowe, drewniane 2 kołowe, wiadra blaszane i brezentowe. Wężę ssawne i wężę tłoczne.

Wozy pogotowia. Drabiny (mechaniczne 2 kołowe, „Szczerbowskiego”, drążkowe, przystawne, składane, hakowe), bosaki, tłumice, kotwice, łomy oskardy, łopaty i widły. Syreny alarmowe, pochodnie.

Wyposażenie osobiste: hełmy mosiężne, pasy, topory, linki, mundury, czapki.